

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE
SREDIŠNJA SLUŽBA

P.P. 933, Radnička c. 1, 10 000 Zagreb Telefon: 01/ 6126 000 • Fax: 01/6126 038

E-mail: hzz@hzz.hr • URL: [http:// www.hzz.hr](http://www.hzz.hr)

**EVALUACIJA RAČUNALNOG PROGRAMA
PROFESIONALNOG USMJERAVANJA
„MOJ IZBOR“ – VERZIJA 2.0.**

Evaluacija Programa u radu s učenicima

Ožujak, 2009.

Uvod

Program "Moj izbor" je interaktivni računalni program namijenjen profesionalnom usmjeravanju različitih ciljnih skupina: učenika osnovnih i srednjih škola, studenata i odraslih osoba. Krajnjim korisnicima pruža mogućnost pretraživanja informacija o zanimanjima, mogućnostima obrazovanja i zapošljavanja te popunjavanja interaktivnog upitnika koji rezultira prijedlogom odgovarajućih zanimanja na temelju iskazanih interesa korisnika.

Program mogu koristiti sve osobe koje su neodlučne oko odabira zanimanja, one koje žele promijeniti postojeće zanimanje, odnosno posao, saznati neke nove informacije o obrazovanju i mogućnostima zapošljavanja te informirati se o uslugama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje i drugim informacijama relevantnima za traženje posla.

Program je u vlasništvu CASCAiD organizacije iz Velike Britanije, a Hrvatski zavod za zapošljavanje je izvršio prilagodbu programa u Republici Hrvatskoj te je odgovoran za reguliranje pitanja licenci za korisnike u Hrvatskoj te za unapređenje programa i ažuriranje informacija o obrazovanju i zapošljavanju koje Program sadrži. Svake godine izrađuje se nova unaprijeđena verzija programa s dodatnim opisima zanimanja i ažuriranim informacijama o zanimanjima i obrazovanju.

Prva verzija Programa u upotrebi je od 2007. godine u svim područnim službama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje te u osnovnim i srednjim školama i drugim institucijama iz područja obrazovanja i zapošljavanja. Ukupan broj korisnika Programa u 2008. godini bio je 169, od čega je Program koristilo 130 osnovnih i srednjih škola.

Krajem 2007. godine, Središnja služba Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje provela je evaluaciju prve verzije Programa u radu s učenicima. U istraživanju su sudjelovali stručni suradnici škola, savjetnici za profesionalno usmjeravanje Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje te učenici koji su program koristili u školama i područnim službama HZZ-a.

Rezultati provedene evaluacije prve verzije Programa govore u prilog izrazitom zadovoljstvu mogućnostima i sadržajem programa, kako učenika, tako i stručnih suradnika koji Program koriste u postupcima profesionalnog informiranja i savjetovanja učenika.

Na temelju povratnih informacija dobivenih evaluacijom izrađena je druga, unaprijeđena verzija programa Moj izbor koja je u upotrebi od kolovoza 2008. godine. Druga verzija Programa sadrži 300 opisa zanimanja i ažurirane i proširene podatke o obrazovanju i zapošljavanju.

Pripreme za izradu treće verzije programa započete su u lipnju ove godine, a u travnju 2009. godine se planira završetak izrade treće verzije programa.

Cilj evaluacije

Cilj evaluacije bio je ispitati zadovoljstvo učenika programom Moj izbor 2.0. te savjetnika koji Program koriste u postupcima profesionalnog informiranja i savjetovanja.

Rezultati evaluacije koristit će se u svrhu unapređenja Programa i evidentiranja njegovih nedostataka te poteškoća u radu s učenicima.

Evaluacija programa Moj izbor 2.0. obuhvaća:

➤ **Ispitivanje zadovoljstva učenika**

Cilj: utvrditi stupanj zadovoljstva učenika, percipiranih koristi od Programa i poteškoća prilikom njegova korištenja te prijedloge za unapređenje programa

➤ **Ispitivanje zadovoljstva savjetnika** koji Program koriste u postupcima profesionalnog usmjeravanja

Cilj: utvrditi stupanj zadovoljstva savjetnika, percipiranih prednosti i poteškoća u korištenju Programa te prijedloge za unapređenje programa

Središnja služba HZZ-a, Odjel pripreme za zapošljavanje izradio je dvije vrste evaluacijskih upitnika: za stručne suradnike i za učenike.

Upitnici su distribuirani tijekom studenog 2008. godine u sve vanjske ustanove koje Program koriste u radu s učenicima.

Upitnike namijenjene stručnim suradnicima popunili su stručni suradnici škola koji provode profesionalno usmjeravanje učenika (pedagozi, psiholozi i defektolozi).

Popunjeni upitnici obrađeni su u Odjelu pripreme za zapošljavanje u Središnjoj službi HZZ-a.

Uzorak

Evaluacijski upitnici distribuirani su korisnicima licence Moj izbor koji Program koriste u radu s učenicima (N=121). Od ukupnog broja korisnika Programa kojima su poslani evaluacijski upitnici, evaluaciju je provelo 55 institucija navedenih u *tablici 1*.

Tablica 1: Ustanove koje su organizirale popunjavanje evaluacijskih upitnika

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa
1.	OŠ ZLATAR BISTRICA	V.Nazora 10, 49 247 Zlatar Bistrica
2.	OŠ GLINA	Frankopanska bb 44 400 Glina
3.	OŠ ŠVARČA	Bašćinska bb, 47 000 Karlovac
4.	PRVA OSNOVNA ŠKOLA – OGULIN	Bolnička 11, 47300 Ogulin
5.	OŠ SV. PETAR OREHOVEC	48 267 Sv. Petar Orehovec
6.	OŠ GAREŠNICA	Kolodvorska 4, 43280 Garešnica
7.	OŠ I.G. KOVAČIĆ	Šetališta I.G. Kovačića 2, 51300 Delnice
8.	OŠ ZRINSKIH I FRANKOPANA	Kralja Zvonimira 15, 53 220 Otočac
9.	OŠ A.G. MATOŠA	Glavna 70, 33 514 Čačinci
10.	OŠ FRA KAJE ADŽIĆA	Školska bb, 34310 Pleternica
11.	OŠ V. NAZORA	Marinovac bb, 23223 Škabrnja
12.	OŠ TENJA	Sv. Ane 2, 31207 Tenja
13.	OŠ ERNESTINOVO	Školska 1, 31215 Ernestinovo
14.	OŠ KISTANJE	23405 Kistanje
15.	OŠ V. NAZOR	Braće Radića 17, 32 253 Komletinci
16.	OŠ VIS	Viškoga boja 10, 21 480 Vis
17.	OŠ MILANA BEGOVIĆA	Trg domovinske zahvalnosti bb, 21236 Vrlika
18.	OŠ STON	Put braće Mihanovića 8, 20 230 Ston
19.	SŠ PREGRADA	Trg Gospe Kunagorske 3, 49 218 Pregrada
20.	SŠ MARKANTUNA DE DOMINISA	Banjol 11, 51 280 Rab

21.	SŠ FRA A. K. MIOŠIĆA	Tina Ujevića 5, 20 340 Ploče
22.	GIMNAZIJA METKOVIĆ	Kralja Zvonimira 12, 20350 Metković
23.	OŠ "STJEPAN RADIĆ"	Domaćinska 1, Božjakovina, 10 370 Dugo selo
24.	OŠ BANJA	Gaje Petrovića 5, 47 000 Karlovac
25.	OŠ TURANJ	Turanj 18, 47 000 Karlovac
26.	OŠ DUBOVAC	Primorska 9, 47 000 Karlovac
27.	OŠ BRAĆA SELJAN	Nazorova 1, 47 000 Karlovac
28.	OŠ MAHIČNO	Mahično bb 47 286 Karlovac
29.	OŠ SKAKAVAC	Skakavac 44 47 212 Karlovac
30.	OŠ RUDE	Rude 93, 10 430 Samobor
31.	OŠ BRAĆE RADIĆ	Pridraga bb 23226 Pridraga
32.	OŠ BRAĆE RIBAR	Športska 323242 Posedarje
33.	OŠ IVANA GORANA KOVAČIĆA	L.Ostrovičke bb 23420 L. Ostrovičke
34.	OŠ OBROVAC	Ob.hrv.čas S.Župana bb 23450 Obrovac
35.	OŠ PAKOŠTANE	Bana Josipa Jelačića 1 23211 Pakoštane
36.	OŠ POLIČNIK	Poličnik bb 23241 Poličnik
37.	OŠ STARIGRAD	F.Tuđmana 30 23244 Starig-Paklen.
38.	OŠ BIBINJE	Bibinje bb 23205 Bibinje
39.	GIMNAZIJA VLADIMIRA NAZORA	Perivoj V.Nazora 3 23000 Zadar
40.	HOTELJERSKO-TURISTIČKA I UGOSTITELJSKA ŠKOLA	A.Gustava Matoša 40 23000 Zadar
41.	POLJOPRIVREDNA, PREHRAMBENA I VETERINARSKA ŠKOLA STANKA OŽANIĆA	Franje Tuđmana 24H 23000 Zadar
42.	PRIRODOSLOVNO-GRAFIČKA ŠKOLA	Perivoj V.Nazora 3 23000 Zadar
43.	SREDNJA ŠKOLA BIOGRAD NA MORU	Augusta Šenoje 29 23210 Biograd n/M
44.	SREDNJA ŠKOLA KNEZA BRANIMIRA	Antuna Mihanovića 19 23420 Benkovac
45.	STRUKOVNA ŠKOLA VICE VLATKOVIĆA	Nikole Tesle 9 23000 Zadar
46.	OŠ PETRA KANAVELIĆA	Ante Starčevića 1 20 260 Korčula

47.	OŠ GRUDA	Gruda 65 20 215 Gruda
48.	OŠ BLATO	20 271 Blato
49.	OSNOVNA ŠKOLA LUDBREG	Kačićeva 17, 42230 Ludbreg
50.	OSNOVNA ŠKOLA NOVI MAROF	Zagorska 23, 42220 Novi Marof
51.	OSNOVNA ŠKOLA VARAŽDINSKE TOPLICE	Martina Puštega 1, 42223 Varaždinske Toplice
52.	OSNOVNA ŠKOLA " I. KUKULJEVIĆ SAKCINSKI" IVANEC	L. Šabana 17, 42240 Ivanec
53.	GOSPODARSKA ŠKOLA VARAŽDIN	Božene Plazzeriano 4, 42000 Varaždin
54.	SREDNJA STRUKOVNA ŠKOLA VARAŽDIN	Božene Plazzeriano 4, 42000 Varaždin
55.	ANDRAGOŠKO UČILIŠTE ZVONIMIR	Amruševa 10/3, 10 000 Zagreb

1) Ukupan broj popunjenih evaluacijskih upitnika za stručne suradnike:

Evaluacijske upitnike namijenjene stručni suradnicima popunilo je ukupno **60 stručnih suradnika škola**, odnosno savjetnika koji Program koriste u profesionalnom usmjeravanju učenika.

2) Ukupan broj popunjenih evaluacijskih upitnika za učenike:

Ukupno je popunjeno **952 upitnika**.

Uzorak učenika: 440 učenika
504 učenice
8 učenika nije zaokružilo spol u upitniku

Većina sudionika istraživanja bili su učenici osnovnih škola (N=877). U istraživanju je sudjelovalo i 74 učenika srednjih škola.

Prosječna dob učenika jest 14 godina. (aritmetička sredina=14,161).

Evaluacija Programa od strane učenika

Procjene nekih karakteristika programa

Zadatak učenika je bio da na skali od 1 do 5 procijene smatraju li program Moj izbor zabavnim, jednostavnim i razumljivim za korištenje.

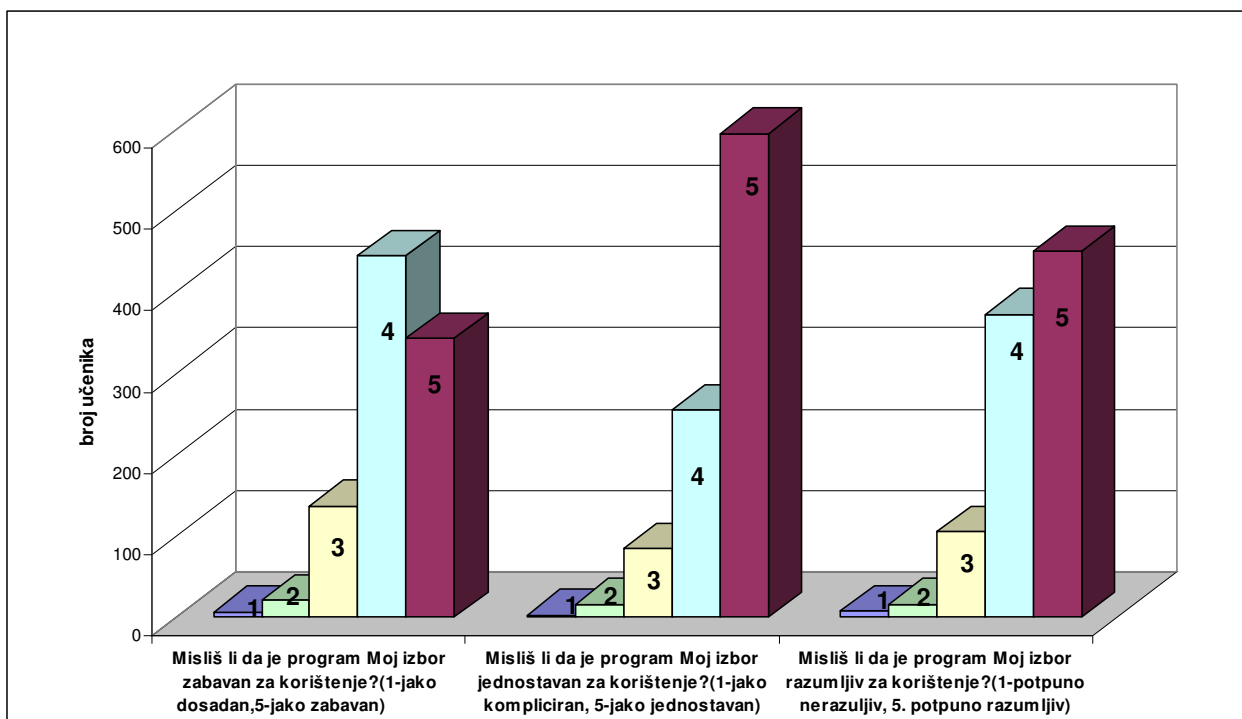
Analiza odgovora učenika pokazala je kako većina učenika program Moj izbor povezuje s pozitivnim doživljajima te da mu daju visoke procjene razumljivosti, jednostavnosti i zabavnosti.

U tablici 2 u nastavku prikazane su frekvencije odgovora učenika kao i aritmetička sredina te standardna devijacija odgovora. Učestalost pojedinih odgovora također je prikazana i u grafičkom prikazu 1.

Tablica 2: Frekvencija pojedinih odgovora učenika

Pitanje	Frekvencija odgovora učenika						Aritmet. sredina	Stand. devijacija
	1	2	3	4	5	Bez odg.		
1-jako dosadan, kompliciran i nerazumljiv 5-jako zabavan, jednostavan i razumljiv								
Misliš li da je program Moj izbor zabavan za korištenje?	7	21	137	443	342	2	4,15	0,79
Misliš li da je program Moj izbor jednostavan za korištenje?	3	16	84	254	593	2	4,49	0,75
Misliš li da je program Moj izbor razumljiv za korištenje?	8	16	105	372	449	2	4,30	0,79

Grafički prikaz 1: Procjene nekih karakteristika programa Moj izbor

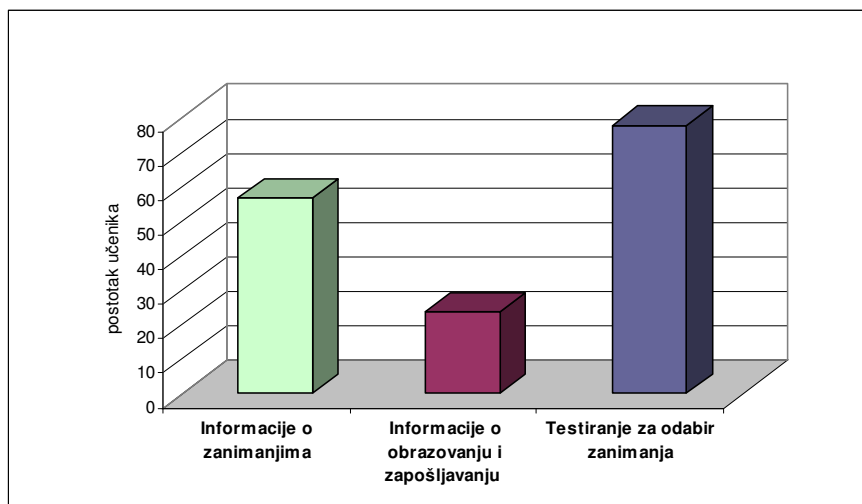
Učestalost korištenja pojedinih funkcija Programa

Najčešća mogućnost Programa koju koriste učenici jest testiranje interaktivnim upitnikom interesa koji rezultira prijedlogom primjerenih zanimanja. Ovu funkciju Programa koristi 78% učenika.

Vrlo često (56,7%) učenici koriste i mogućnost pretraživanja informacija o zanimanjima. Informacije o obrazovanju i zapošljavanju koristi 23,7% ispitanih učenika, što je bilo i za očekivati jer većina ispitanih učenika pohađa završni razred osnovne škole te planira nastaviti obrazovanje.

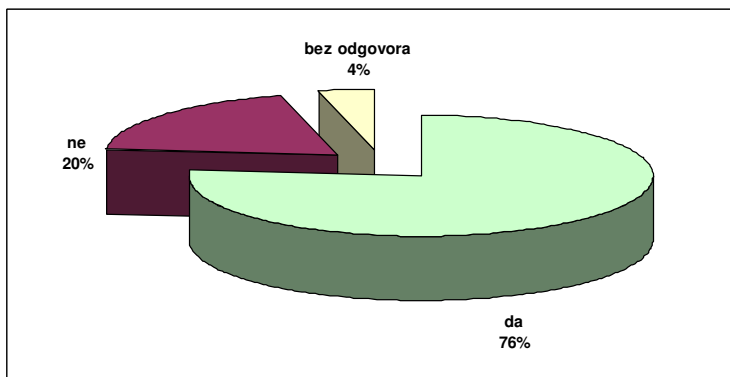
U grafičkom prikazu 2 u nastavku prikazano je korištenje pojedinih funkcija Programa.

Grafički prikaz 2: Učestalost korištenja pojedinih funkcija Programa

Testiranje za odabir zanimanja sastoji se od popunjavanja upitnika koji sadrži 112 pitanja koja su vezana za procjenu sviđanja pojedinih aspekata zanimanja. Rezultat analize odgovora učenika jest lista zanimanja koja su najprimjerenija učeniku na temelju njegovih iskazanih interesa. Učenici u velikoj mjeri procjenjuju kako su zadovoljni prijedlogom zanimanja dobivenim nakon testiranja. Procjene učenika prikazane su u grafičkom prikazu 3.

Grafički prikaz 3: Učestalost odgovora učenika na pitanje „Jesi li zadovoljan/na prijedlogom zanimanja dobivenim nakon testiranja?“

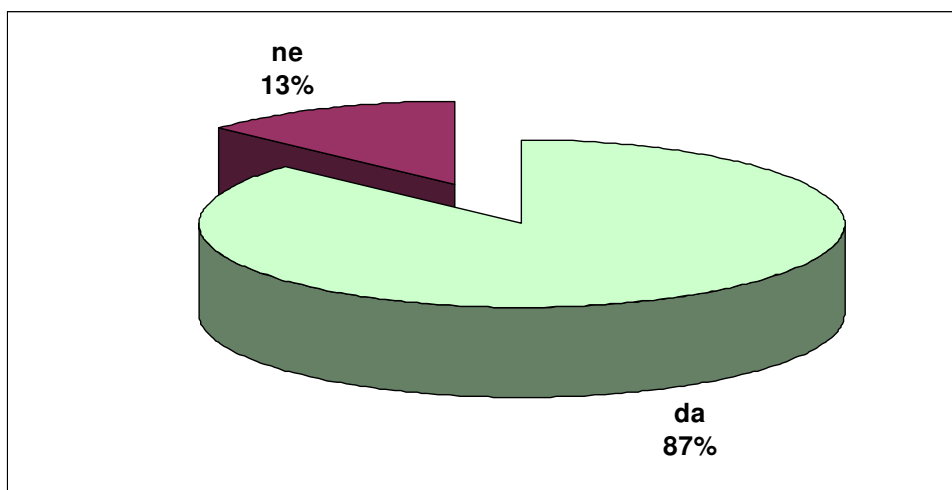

Zadovoljstvo programom

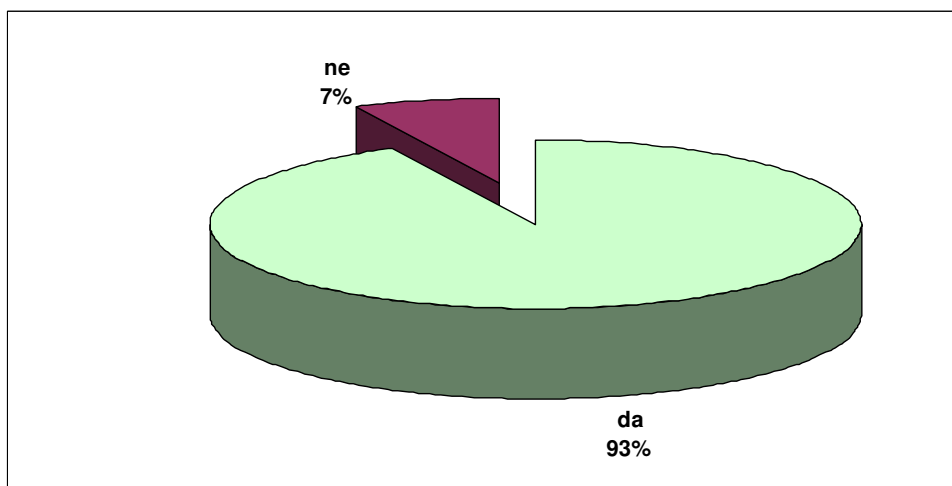
Učenici u velikom broju procjenjuju kako im je program Moj izbor ponudio neke nove informacije o zanimanjima (87%). Samo 13% učenika smatra kako im Program nije ponudio neke nove informacije.

Na visoko zadovoljstvo Programom ukazuju i pozitivni odgovori učenika na pitanje „Biste li korištenje Programa preporučili nekom od svojih poznanika. Čak 93% učenika bi Program preporučilo svojim poznancima. Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 4 i 5.

Grafički prikaz 4: Učestalost odgovora učenika na pitanje „Je li ti Program ponudio neke nove informacije?“

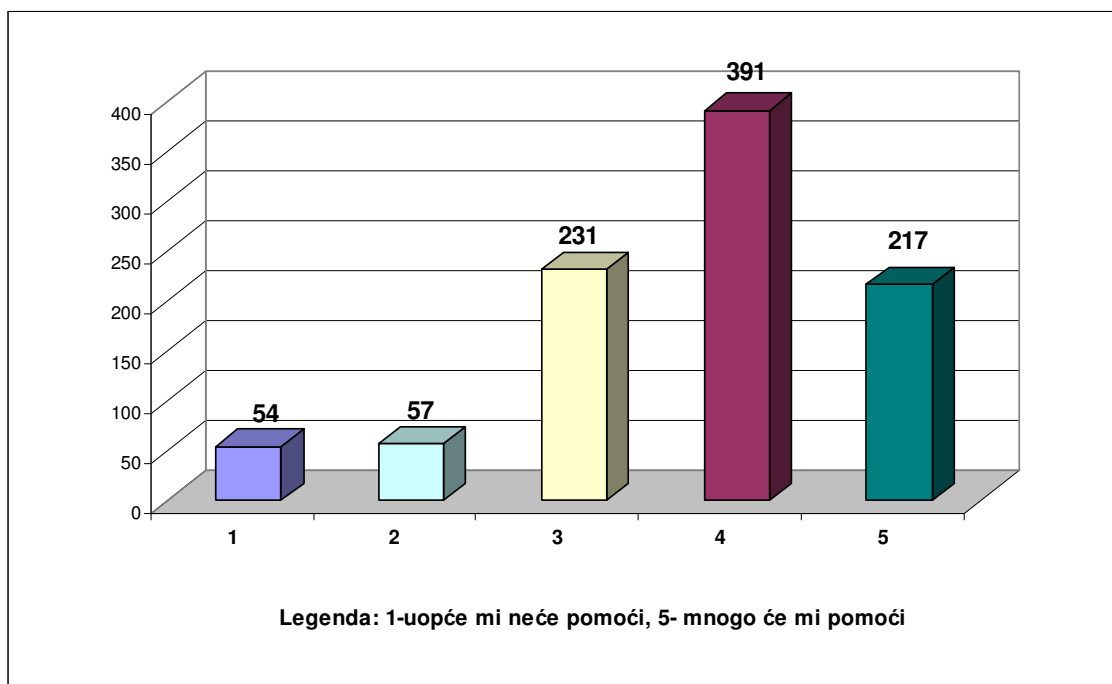

Grafički prikaz 5: Učestalost odgovora učenika na pitanje „Bi li korištenje Programa preporučio/la nekom od svojih poznanika?“

Učenici u velikoj mjeri procjenjuju kako će im dobivene informacije uvelike pomoći u donošenju odluke oko izbora zanimanja. Čak 64 % učenika smatra kako će im Program mnogo pomoći u donošenju odluke oko odabira zanimanja (daju najviše ocjene 4 i 5). Samo 5% učenika smatra kako im Program uopće neće pomoći pri donošenju odluke. Frekvencije odgovora prikazane su u tablici 6 u nastavku.

Grafički prikaz 6: Učestalost odgovora učenika na pitanje „Koliko će ti dobivene informacije pomoći u donošenju odluke oko izbora zanimanja?“

Prijedlozi učenika za poboljšanje Programa

U nastavku su prikazani najčešći prijedlozi učenika za poboljšanje Programa.

- u Program uvrstiti kriterije za upis u pojedine škole (predmete i broj bodova potreban za upis u pojedine škole)
- u dijelu koji se odnosi na mogućnosti obrazovanja navesti sve gradove u kojima postoje škole koje osposobljavaju za određeno zanimanje
- promijeniti dizajn programa
- dodati mogućnost procjene vlastitih sposobnosti za neko zanimanje
- opisati veći broj zanimanja
- dodati informacije o usavršavanju znanja i vještina nakon završene srednje škole
- pojednostavniti pitanja u upitniku kako bi bila razumljivija

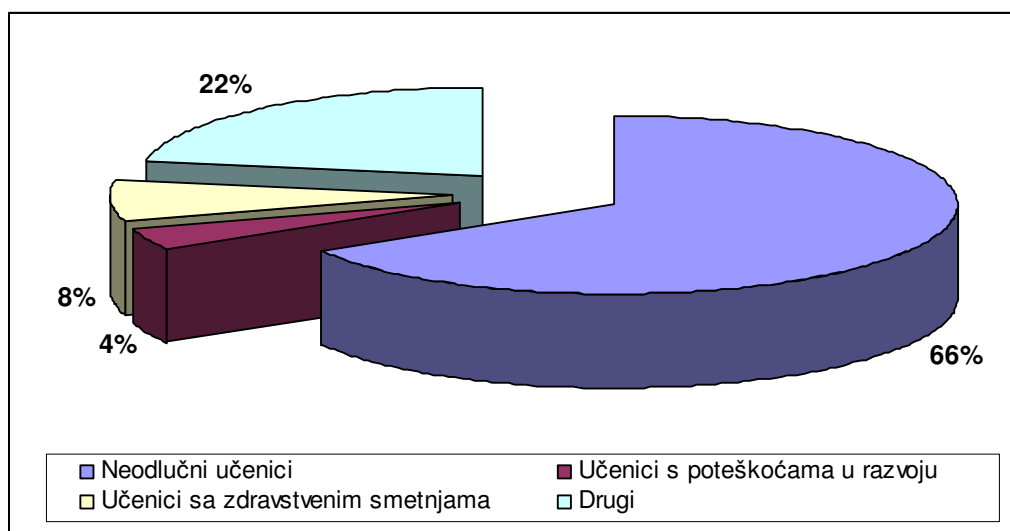
Evaluacija Programa od strane stručnih suradnika škola

Stručni suradnici škola program Moj izbor najčešće koriste u radu s neodlučnim učenicima (N=1140).

U manjoj mjeri Program koriste i u radu s učenicima sa zdravstvenim smetnjama (N=130) te s učenicima s poteškoćama u razvoju (N=66). Program se koristi i u različite druge svrhe (N= 383).

U nastavku je prikazan postotak korištenja Programa od strane pojedine skupine učenika.

Grafički prikaz 7: Svrha korištenja programa Moj izbor u radu s učenicima

Stručni suradnici škola procjenjuju kako učenici koriste Program podjednako i u svrhu samoprocjene interesa te u svrhu dobivanja informacija o zanimanjima (N=42).

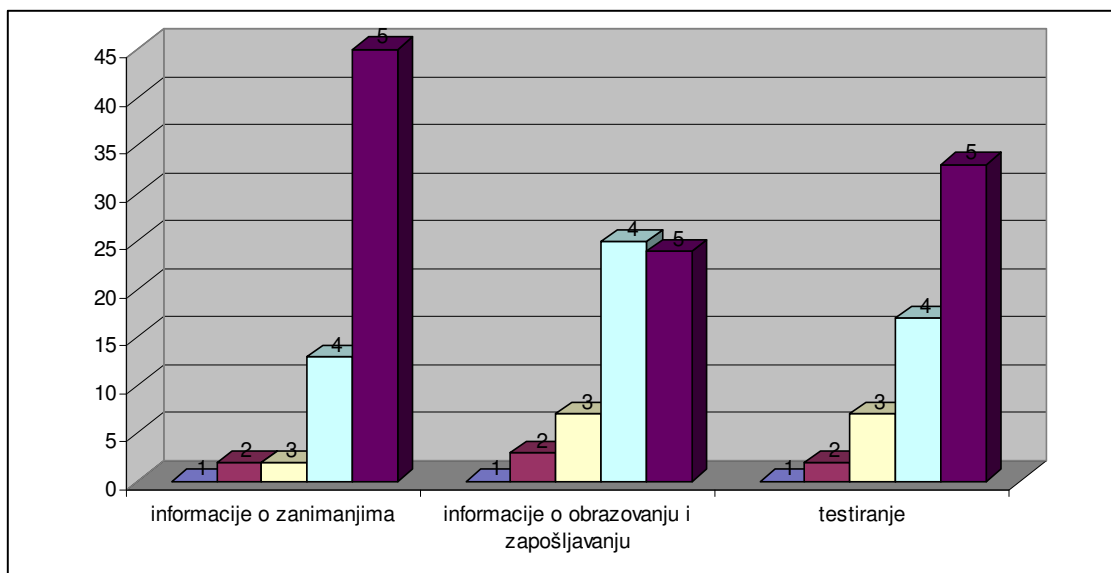
Također, program Moj izbor najčešće koriste samo učenici škole u kojoj je instaliran program Moj izbor. U dvije škole program Moj izbor dostupan je na korištenje i učenicima drugih škola.

Zadovoljstvo programom i procjene korisnosti programa u profesionalnom usmjeravanju učenika

Od ukupno 59 stručnih suradnika koji su sudjelovali u evaluaciji Programa, svi suradnici procjenjuju upotrebu Programa Moj izbor korisnom u provedbi postupka profesionalnog usmjeravanja učenika.

Detaljnije, kada je riječ o pojedinim aspektima programa – informacije o zanimanjima, informacije o obrazovanju i zapošljavanju te upitnik samoprocjene interesa, stručni suradnici škola također daju visoke ocjene korisnosti svih navedenih funkcija Programa. Učestalost pojedinih odgovora prikazana je u grafičkom prikazu 8.

Grafički prikaz 8: Procjena korisnosti Programa u radu s učenicima

Korisnost programa za učenike:

- program pruža mogućnost dobivanja informacija o vlastitim interesima, znanjima i vještinama koji su potrebni za pojedina zanimanja
- jednostavan je i zanimljiv za korištenje
- učenici kroz zabavu i igru dolaze do korisnih informacija
- pruža velik broj informacija o zanimanjima na jednom mjestu
- program pruža nove ideje o zanimanjima
- program ukazuje na aspekte zanimanja o kojima učenici ranije nisu razmišljali
- rezultati testiranja često pružaju potvrdu vlastitog izbora učenika
- neodlučnim učenicima program daje smjernice koje mu pomaže u odabiru zanimanja
- korištenje programa potiče motivaciju za saznavanjem dodatnim informacijama vezanima za odabir zanimanja, obrazovanje i dr.
- program potiče aktivnost učenika

Korisnost programa za stručne suradnike:

- program je pregledan, dobro strukturiran te pruža mnoštvo informacija na jednom mjestu
- program je jednostavan za korištenje i obradu učenikovih odgovora
- program osuvremenjuje rad s učenicima
- pruža dobar uvod u razgovor s učenicom
- daje iscrpan opis zanimanja
- potiče interes i aktivnost učenika
- ubrzava proces rada s učenicima
- dodatni alat u profesionalnom informiranju i savjetovanju učenika
- pruža mogućnost upoznavanja očekivanja učenika
- s obzirom na nedostatak baterije testova u školama Program pruža jedinu pomoć u profesionalnom usmjeravanju učenika
- kroz zajedničku analizu odgovora, Program pruža mogućnost upoznavanja učenikovih interesa i želja

Najčešće poteškoće u primjeni programa:

- postojeća pitanja u upitniku nisu dovoljno razumljiva učenicima
- postoji određen broj zanimanja koja se učestalo pojavljuju u prijedlozima zanimanja
- nemogućnost korištenja Programa za sve učenike zbog nedostatka vremena i drugih organizacijskih okolnosti
- korištenje programa iziskuje puno vremena u radu s pojedinim učenicima
- u programu ne bi trebali postojati opisi zanimanja za koja se ne može obrazovati u RH
- Program nudi zanimanja za koja se nije moguće školovati u nekom području

Prijedlozi za unapređenje Programa:

- povećati broj opisa zanimanja (npr. računalni tehničar, nautičar)
- pojednostaviti pojedine opise zanimanja
- uvrstiti više informacija za darovite učenike i za učenike s poteškoćama u razvoju
- uvrstiti informacije o uvjetima za upis u pojedina zanimanja (potrebni predmeti i broj bodova)
- konkretizirati i pojednostavniti pitanja u upitniku samoprocjene interesa
- omogućiti instalaciju Programa na više računala unutar škole
- evaluaciju programa provoditi krajem školske godine
- opisati zanimanja namijenjena djeci s poteškoćama u razvoju
- veći broj promidžbenih plakata
- dodati informacije o provedbi državne mature
- mogućnost pregleda zanimanja po stupnju obrazovanja
- testiranje bi osim ispitivanja interesa trebalo obuhvatiti i pitanja o vještinama i sposobnostima pojedinca te zdravstvenom stanju
- uvrstiti fotografije zanimanja

ZAKLJUČAK

Evaluacija druge verzije programa Moj izbor provedena je na uzorku od 55 škola/institucija koje program Moj izbor koriste u radu s učenicima. U istraživanju je sudjelovalo 60 stručnih suradnika škola te 952 učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola.

Analizom odgovora učenika pokazalo se kako učenici Program percipiraju vrlo pozitivno te kako smatraju da će im Program u velikoj mjeri pomoći u odabiru njihovog daljnjeg obrazovanja, odnosno zanimanja. Također procjenjuju kako im Program pruža mnoštvo novih informacija o zanimanjima.

Svi stručni suradnici škola koji su sudjelovali u istraživanju procjenjuju korištenje Programa korisnim u postupcima profesionalnog usmjeravanja te ga doživljavaju kao veliku pomoć i koristan alat u profesionalnom informiranju i savjetovanju različitih ciljnih skupina učenika u školama.

Vezano za unapređenje Programa i mogućnosti koje on pruža, i učenici i stručni suradnici smatraju kako bi bilo vrlo korisno kada bi se program Moj izbor obogatio novim opisima zanimanja, dodatnim informacijama iz područja obrazovanja i uvjetima upisa u srednje škole i na fakultete. Savjeti za unapređenje Programa odnose se i na uvođenje novih funkcija Programa, fotografija zanimanja i unapređenja vizualnog identiteta Programa.